Raadsvoorstel

Onderwerp	GEWIJZIGD Raadsvoorstel Beëindigen subsidierelatie stichting Museum De Voorde
Zaakid	2022-055946
Auteur	Karen Florizoone +31793469025 K.E.Florizoone@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris	Huykman, B.J.D.
Directeur	A. Quentin
Portefeuillehouder	Wethouder Van der Meer
Medeverantwoordelijke(n)	

Uiterste behandeldatum (+ reden)	12 september (i.v.m. zo snel mogelijk duidelijkheid verlenen over het beëindigen van de subsidierelatie met stichting Museum De Voorde)
Programma(s)	Programma 4 Vrije tijd
Eerdere besluitvorming	Raadsvoorstel Invulling museale functie 2022, d.d. 29 november 2021 Amendement 2111-I – Tijdig beslissen over invulling museale functie, d.d. 29 november 2021 Raadsmemo Afdoening toezegging 314: Onderzoek museale functie en motie 1912-02: geheimhouding raadsmemo culturele instelling, d.d. 16 april 2021 Raadsmemo Vervolg culturele instelling d.d. 13 juli 2020, d.d. 30 maart 2021 Raadsmemo Culturele instelling d.d. 21 februari 2020, d.d. 30 maart 2021 Raadsmemo Culturele instelling d.d. 29 november 2019, d.d. 30 maart 2021
Samenvatting	Het college van B&W is voornemens de subsidierelatie met stichting Museum De Voorde te beëindigen. Gelet op amendement 2111-I ‘Tijdig beslissen over invulling museale functie’ wordt de gemeenteraad voorgesteld om wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voorgenomen besluit van het college inzake de beëindiging van de subsidierelatie met Museum De Voorde.
Bijlagen	1. Advies Pels Rijcken m.b.t. collectie ‘Geschiedenis van Zoetermeer’

Raadsbesluit

Raadsvoorstel Beëindigen subsidierelatie stichting Museum De Voorde
2022-055946

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 24 juni 2022

besluit

1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voorgenomen besluit van het college inzake de beëindiging van de subsidierelatie met stichting Museum De Voorde;
2. Het college de opdracht te geven:
    a. In kaart te brengen hoe het tentoonstellen van Zoetermeers erfgoed en het aanbieden van erfgoededucatie kan worden behouden en wat de kosten hiervan zijn;
    b. De eenmalige financiële gevolgen van het beëindigen van de subsidierelatie van stichting Museum De Voorde nader uit te werken;
    c. Hierover voor 1 december 2022 een voorstel bij de gemeenteraad neer te leggen;
3. Toezegging 551 als afgedaan te beschouwen.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Tenzij over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum wordt gedaan.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 12 september 2022

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
In de Cultuurvisie 2030 wordt twee keer gesproken over een museale functie, in:

- Programmalijn 1 ‘Stabiele basis’: er is een vaste, professioneel geleide culturele instelling die invulling geeft aan de museale functie en die onderdeel vormt van de culturele basis van Zoetermeer.
- Programmalijn 7 ‘Goud maken’: één van de opgaven voor 2030 is het hebben van goedlopende musea en erfgoedinstellingen in Zoetermeer, met tentoonstellingen en collecties die passen bij onze stad.

Op dit moment kent de stad twee musea: stichting Museum De Voorde (hierna MDV) en het stichting Nationaal Videogame Museum (hierna NVGM), die elk verschillende doelgroepen binnen en buiten de stad bereiken. De gemeenteraad heeft nog geen besluit genomen over welke organisatie de museale functie in de culturele basis van Zoetermeer zal invullen.

Het college van B&W is – zoals beschreven in het coalitieakkoord – voornemens de subsidierelatie met MDV te beëindigen. Het subsidiebudget dat hiermee beschikbaar komt, wil het college van B&W inzetten om het NVGM verder door te laten groeien en het tentoonstellen van Zoetermeers erfgoed en het aanbieden van erfgoededucatie te behouden voor de stad.

Beoogd effect
Gelet op amendement 2111-I ‘Tijdig beslissen over invulling museale functie’ wordt de gemeenteraad voorgesteld om wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voorgenomen besluit van het college van B&W inzake de beëindiging van de subsidierelatie met MDV.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico’s

MDV
MDV is in april 2019 in Zoetermeer geopend als het museum over identiteit en het dagelijks leven. Het museum is er tot op heden niet in geslaagd om de doelstelling qua bezoekeraantallen te halen, zoals beschreven in raadsmemo exploitatiebegroting living museum.
In de eerste tien maanden na de opening (periode half april 2019 tot en met half februari 2020), heeft het museum circa 12.550 bezoekers ontvangen (50% lager dan de doelstelling van 25.000). Normalerwijze mag echter verwacht worden dat een openingsjaar juist extra bezoeken teweeg brengt. Dit wordt bevestigd door de Second Opinion, die beschrijft dat dit realistisch is als gevolg van de nieuwigheid van het museum (men wil het nieuwe museum een keer gezien hebben) en van de vele aandacht in de media die een museumopening doorgaans oplevert. Daarnaast wordt in de Second Opinion geconstateerd dat ook met het verbeterplan van MDV niet het gewenste aantal bezoekers gehaald zal worden. Geschat wordt dat (in een regulier jaar) de bezoekeraantallen tussen de 14.500 en 17.500 bezoeken reëel zijn, mede gezien de keuze van MDV voor een concept rondom verbinding, in plaats van het oorspronkelijke lifestyle/living museumconcept.
Vanaf maart 2020 heeft het museum te maken gehad met de beperkingen als gevolg van COVID-19. Uit onderzoek van de Museumvereniging d.d. september 2021 bleek dat in 2020 – als gevolg van COVID-19 – de bezoekcijfers ca. 60% zijn gedaald. Uitgaande van de bezoekcijfers van MDV in 2020 (te weten 7.431), zou dat betekenen dat MDV in 2020 potentieel 18.500 bezoekers had weten te bereiken.

Doordat het museum onvoldoende bezoekers ontvangen, heeft MDV met exploitatietekorten gekampt. Dankzij de eenmalige impuls in 2022 ad € 197.666,-, conform raadsbesluit d.d. 29 november 2021, is het exploitatietekort momenteel opgelost. Echter is deze extra subsidie niet structureel. Dit betekent dat de financiële positie van MDV ernstig blijft. Uit de meerjarenbegroting van MDV blijkt dat er structureel minimaal € 150.000,- extra subsidie nodig is bovenop de reguliere subsidie ad € 692.000.

Dit alles in ogenschouw nemend, heeft het college van B&W onvoldoende vertrouwen in de toekomstplannen van MDV en is het college van B&W daarom voornemens per 1 juli 2023 de subsidierelatie met MDV te beëindigen. Randvoorwaardelijk hierbij is wel dat het tentoonstellen van Zoetermeers erfgoed en het aanbieden erfgoededucatie behouden blijft voor de stad. Er is juridisch advies ingewonnen met betrekking tot de positie van de collectie 'Geschiedenis van Zoetermeer' (zie Bijlage 1).

NVGM
Het NVGM is succesvol, maar is tegelijkertijd nog in ontwikkeling. Het museum kent een snelle groei, heeft tot op heden gefunctioneerd als startup en is bezig met professionaliseren en doorgroeien naar een volwaardig museum. Zo is het NVGM bezig om een officiële museumregistratie aan te vragen. Dat betekent dat er afgelopen tijd onder andere een meerjarenbeleidsplan is opgezet, een collectie- en presentatiebeleid is ontwikkeld en gestart is met collectieregistratie, het aanbieden van educatie, etc.
Daarnaast is de locatie een aandachtspunt. Op dit moment is het NVGM gevestigd in de Passage. Deze locatie is enerzijds te klein en anderzijds tijdelijk van aard. Hierdoor is doorontwikkeling tot volwaardig museum niet volledig mogelijk. Er wordt gewerkt aan een permanente locatie. Daarvoor is meer tijd nodig.
In 2019 heeft het NVGM 55.000 bezoekers ontvangen. In 2020 heeft het NVGM 30.600 bezoekers ontvangen. Ook het NVGM heeft vanaf maart 2020 heeft het museum te maken gehad met de beperkingen als gevolg van COVID-19. Uitgaande van de bezoekcijfers van het NVGM in 2020 (te weten 30.600), zou dat betekenen dat het NVGM in 2020 potentieel 76.500 had weten te bereiken.

Het college van B&W is van mening dat het NVGM een kansrijk concept heeft, dat goed bij de stad past en veel potentie heeft om zowel lokale, regionale als landelijke bezoekers te trekken. Tegelijkertijd is duidelijk dat de organisatie nog in ontwikkeling is. Daarom wil het college van B&W het museum door middel van structurele subsidie aan NVGM, het museum de mogelijkheid te geven om zich verder door te ontwikkelen, om zo op termijn invulling te geven aan de museale functie in de culturele basis van Zoetermeer.

Voorgesteld besluit
1. Geen wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voorgenomen besluit van het college inzake de beëindiging van de subsidierelatie met stichting Museum De Voorde;
2. Het college de opdracht te geven:
    a. In kaart te brengen hoe het tentoonstellen van Zoetermeers erfgoed en het aanbieden van erfgoededucatie kan worden behouden en wat de kosten hiervan zijn;
    b. De eenmalige financiële gevolgen van het beëindigen van de subsidierelatie van stichting Museum De Voorde nader uit te werken;
    c. Hierover voor 1 december 2022 een voorstel bij de gemeenteraad neer te leggen.
3. Toezegging 551 als afgedaan te beschouwen.

Argumenten
1.1 MDV kan de doelstellingen niet halen met het huidige subsidiebudget

MDV heeft als doel om minimaal 25.000 bezoekers te halen. MDV heeft echter meermaals mondeling aangegeven dat de opdracht niet haalbaar is binnen het huidige subsidiebudget. Uit de meerjarenbegroting van van MDV blijkt dat er structureel circa 20% meer subsidie nodig is.

2.1 Tentoonstellen van en educatie over Zoetermeers erfgoed moet behouden blijven voor de stad
Het (im)materieel erfgoed vertelt het verhaal van Zoetermeer toen, nu en straks. MDV beheert, behoudt en verzamelt tot op heden objecten en verhalen uit de geschiedenis van de stad en vertelt aan de hand daarvan 'het verhaal van Zoetermeer'. Daarnaast heeft MDV educatieve programma's en leerlijnen ontwikkeld rondom Zoetermeers cultureel erfgoed, die behouden moeten blijven voor het onderwijs. Er moet een locatie in de stad zijn waarin dit soort exposities (voor, door en over Zoetermeer) kunnen plaatsvinden.

2.2 Dit voorstel past binnen de Cultuurvisie 2030
In de Cultuurvisie is in Programmalijn 1 'Stabiele basis' sprake van een museale functie als culturele basisinstelling. Met dit besluit wordt voorgesorteerd op het op termijn toetreden van het NVGM tot de culturele basis. Het behouden van de erfgoededucatie en het tentoonstellen van Zoetermeers erfgoed past bij respectievelijk Programmalijn 6 'Jong geleerd, oud gedaan' en Programmalijn 7 'Goud maken'.

<u>Kanttekeningen</u>
1.1 MDV heeft als gevolg van de beperkende COVID-19 maatregelen onvoldoende tijd gehad om zichzelf te bewijzen
Uit de bezoekcijfers van de eerste tien maanden na de opening (oftewel voor de COVID-19 maatregelen) bleek al dat het museum onvoldoende bezoekers haalt. Uit de second opinion op het door het college van B&W gevraagde verbeterplan van MDV blijkt dat dit mede komt door de keuze voor een sociaal-maatschappelijk concept en dat de verwachting is dat dit concept niet voor minimaal 25.000 bezoekers zal zorgen.

1.2 MDV houdt waarschijnlijk op te bestaan
Als de subsidierelatie wordt beëindigd is de kans reëel dat MDV ophoudt te bestaan en haar collecties 'Geschiedenis van Zoetermeer' en 'Populair Design' afstoten. Het college van B&W zal onderzoeken hoe de erfgoededucatie en het tentoonstellen van Zoetermeers erfgoed kan worden behouden voor de stad.

1.3 Als MDV ophoudt te bestaan, brengt dat kosten met zich mee voor de gemeente
Enerzijds zal de gemeente verantwoordelijk zijn voor het aflossen van de lening bij de BNG bank, waarvoor de gemeente garant staat. Anderzijds zullen ook frictiekosten gemaakt worden bij de afwikkeling van Museum De Voorde. Het is echter nog onduidelijk hoe hoog deze kosten exact zullen zijn. Hierover wordt voor het eind van het jaar een voorstel neergelegd bij de gemeenteraad.

1.4 De huidige locatie van MDV komt waarschijnlijk leeg te staan
Na beëindiging van de subsidierelatie, is de verwachting dat MDV zal vertrekken uit de huidige locatie (Zuidwaarts 2). De gemeente is eigenaar van dit pand, waardoor een (financieel) leegstandsrisico voor de gemeente ontstaat. Het depot – waarin ook de erfgoedcollectie staat – zal voorlopig behouden blijven.

Financiën
De eenmalige kosten als gevolg van het stoppen met subsidiëren van Museum De Voorde - zoals de aflossing gegarandeerde geldlening, transitiekosten en overige frictiekosten – worden in kaart gebracht. Daarnaast wordt in kaart gebracht wat de structurele kosten zijn van het tentoonstellen en aanbieden van educatie rondom Zoetermeers erfgoed. Hierover wordt voor uiterlijk 1 december een voorstel bij de raad neergelegd.

De kosten die te maken hebben met het stoppen met subsidiëren (inclusief het onderzoek m.b.t. het Zoetermeers erfgoed) zijn meegenomen in het coalitieakkoord. De verwerking van deze financiële gevolgen worden voor wat de jaarschijf 2022 betreft meegenomen in TB2 en voor de jaren 2023 en verder in de programmabegroting.

Controleprotocol
Niet van toepassing.

Participatie en Communicatie
Het voorgenomen besluit van het college van B&W is door middel van een brief d.d. 25 juni 2022 kenbaar gemaakt aan stichting Museum De Voorde. Zij heeft – tot dertig dagen na dagtekening van de brief – de mogelijkheid om een zienswijze op dit voorgenomen besluit in te dienen.

Duurzaamheid
Niet van toepassing.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
Niet van toepassing.

Rapportage en evaluatie
Niet van toepassing.

Planning
Niet van toepassing.